

איכות
אנשים
בריאות טובה יותר

בדידות ובריאות בקרב בני 70 ומעלה בישראל:
ממצאים מסקר חתך והשלכות לאיכות הטיפול בממד האנושי

ד"ר ג'וליה גוזמן [1], ליאור שוקרון [2], הילה אלמליח [2], ד"ר רותי ברגר [3], ד"ר רעות רון [2,3]

1 – השירות לעבודה סוציאלית, אגף רפואה, אסותא מרכזים רפואיים
2 – המחלקה למדיניות וניהול מערכות בריאות, אוניברסיטת בן גוריון בנגב
3 – מכון אסותא לחקר שירותי בריאות, אסותא מרכזים רפואיים

רקע

- בדידות בגיל המבוגר מהווה סוגיה בריאותית וחברתית בעלת השלכות על איכות החיים, תפקוד, בריאות נפשית, שימוש בשירותי בריאות והמשכיות טיפול.
- בעידן שבו איכות רפואית נבחנת לא רק במדדים קליניים אלא גם בהתאמה אישית, אנושיות ושוויוניות, זיהוי אוכלוסיות בסיכון לבדידות עשוי לתרום לפיתוח מענים מותאמים ורגישים לצרכי המטופל.

מטרות

1. לבחון את הקשר בין בדידות לבין מצב בריאותי, תפקודי וחברתי בקרב בני 70 ומעלה בישראל.
2. לזהות גורמים הקשורים לבדידות ולתוצאי בריאות, במטרה לתרום לפיתוח מענים מותאמים ורגישים לצרכי המטופל.

שיטות

סקר חתך

82 משתתפים בני 70 ומעלה בישראל

שאלון המחקר

- מאפיינים סוציו-דמוגרפיים
- מצב משפחתי וחברתי
- תחלואה כרונית
- אשפוז לא מתוכנן
- פעילות גופנית ומפגשים חברתיים
- מדדי בריאות, תפקוד, כאב, שינה
- משמעות בחיים ותמיכה בעת קושי

מדד בדידות

- 11 פריטים
- לאחר היפוך פריטי תמיכה חברתית חיוביים
- ציון גבוה משקף בדידות גבוהה יותר

ניתוח נתונים

- תיאוריים
- בדיקת מהימנות פנימית
- ניתוחים חד-משתניים
- מודלים רב-משתניים לתוצאי בריאות נבחרים

תוצאות

בדידות גבוהה יותר קשורה באופן מובהק ל:

- ⬆ תמיכה נמוכה יותר בעת קושי
- ⬆ בריאות כללית, גופנית ונפשית ירודה יותר
- ⬆ שביעות רצון נמוכה יותר מהחיים
- ⬆ איכות שינה נמוכה יותר והפרעות שינה
- ⬆ שימוש בתרופות שינה
- ⬆ כאב המפריע לפעילות.
- ⬆ תפקוד יומיומי נמוך יותר
- ⬆ חיים לבד
- ⬆ היעדר מפגש שבועי עם משפחה או חברים
- ⬆ קבלת סיוע רווחה, הכנסה ומצב תעסוקתי

לא נמצאו קשרים מובהקים לבדידות עם:

- ⬇ גיל
- ⬇ מגדר
- ⬇ קיום משפחה בקרבת מקום

רמת בדידות

3.12 ציון בדידות ממוצע (מתוך 5)

47.1% דיווחו על רמת בדידות **גבוהה**

מהימנות פנימית טובה
Cronbach's alpha = 0.827

מאפייני המדגם

גיל ממוצע (שנים)	76.2
נשים	58.8%
חיים לבד	47.1%
מחלה כרונית	82.4%

במודלים רב-משתניים, בדידות תרמה להסבר שונות בתוצאי בריאות, במיוחד בריאות נפשית והפרעות שינה.

מסקנות והמלצות

משמעות

בדידות בגיל המבוגר היא ממד מרכזי של איכות החיים הקשור לבריאות, תפקוד ושינה. התערבויות איכות צריכות להתמקד לא רק בזמינות שירותים, אלא גם בממד האנושי.

התערבויות מותאמות

יש להתמקד בזיהוי יזום, חיבור למשאבים קהילתיים, חיזוק קשרים חברתיים ומענה מותאם אישית.

יישום במערכת

מומלץ לשלב הערכת בדידות ותמיכה חברתית כחלק מהערכת צרכים שגרתית בקרב מבוגרים.